

BRANDMANNEN

**Porträttet:
Brandman Lena Wilderäng har
sett kriget i vitögat i Ukraina**

INNEHÅLL

BRANDMANNEN nr 1

Utgiven mars 2024

NUC utvärderar
körsimulatorer

Skadedrabbade stationer i Umeå

Porträttet:
Lena Wilderäng

BRANDMANNEN

ANSVARIG UTGIVARE: Henrik Ahlstrand
REDAKTÖR: Camilla Westemar

WEBBADRESS:

brandmannenskamratforening.se

REDAKTIONSKOMMITTÉ ÖVERSTYRELSEN:

Henrik Ahlstrand, Lidköping
henrik.ahlstrand@lidköping.se
Per-Anders Ekvall, Hudiksvall
per-anders.ekvall@hudiksvall.se
Petter Fredriksson, Boden
petter.fredriksson@boden.se
Patrik Karlsson, Säfte
patrik.karlsson@saffle.se

ANNONSER och PRENUMERATIONER:

Brandmannen
Östanvindsgatan 4, 723 50 VÄSTERÅS
Tel: 021-13 20 70, fax 021-12 12 58
johan.jansson@brand-mannen.se

REDAKTIONELL PRODUKTION:

Rätt och Slätt Media
Camilla Westemar
Pålsvägen 99
231 72 Anderslöv
Tel: 0709-43 66 12
camillawestemar@hotmail.com

OMSLAGSFOTO:
Lena Wilderäng

TRYCK:
Xerman Screen&Dekor AB

Spännande samarbete med frivilliga i Väst

Jag vet att ni alla har på något sätt blivit drabbade av processen av förändringen av regelverket kring de nya arbetstidernas förläggning och att det fortsatt tar otroligt mycket tid och kraft i era organisationer. Detta gör att drivkraften i det operativa arbetet saktar in och nästan stannat av tyvärr. Följer man sociala medier så ser man fortsatt att det är många frågetecken, otydlighet och tolkningar vad som gäller gör att mycket arbete kvarstår är ett faktum.

Många räddningstjänster har ju sökt att få dispens och vanligast under sommaren (juni till augusti) men även för helgerna men tyvärr så är det många som fortsatt går i väntans tider på svar! Men i skrivande stund så börjar det ramla in svar, men jag tror många får vänta på besked.

Det är också en stundande avtalsrörelse som ligger framför oss där vi vet att det finns yrkande från Kommunal som handlar om bland annat utformningen av Bilaga R så den mentala beredskap på att förutsättningarna kring arbetstidens förläggning kommer ändras igen bör vara mycket hög.

Något som är på gång är att MSB överväger att skriva samarbetsavtal med räddningstjänsterna som är beredda att bedriva GRIB-utbildningen i ett regionalt perspektiv då MSB bedömer att de själva inte kommer ha kapacitet att göra det under tiden som återaktivering av civilpliktig räddningspersonal ska ske. Det finns räddningstjänster som redan har visat intresse att vara en möjlig samarbetspartner åt MSB i denna fråga.

Något som ändå är positivt och intressant från Räddningstjänsten Väst är att likt SMS-livräddarfunktionen är att frivilliga får ett app-meddelande om bränder så att de kan hjälpa till och agera. Det är ett nyttänk i sin uppstartsprocess! Personerna är inte utrustade eller anställda av räddningstjänsten utan ska agera som de gjort om de råkat gå förbi motsvarande händelse. Det kan vara att komma med en brandsläckare, ta en trädgårdsslang och spruta vatten, ge stöd till drabbade eller det som personen känner sig bekväm med - utan att försätta sig själv i fara.

Nu i början väljs 30 personer ut som finns inom en mil från händelsen, något som kommer att justeras efter hand som fler personer laddar ner appen och man lär sig om vilken respons det blir.

Nu går det mot vår och man märker att dagarna blir längre då vet man också att det börjar närma sig slutspel i elitserien för bandyn och laget Villa BK från Lidköping som jag följer noga. De har spelat bra under säsongen så jag hoppas att de skall gå hela vägen i år men man vet ju aldrig.

Ha det gött och kämpa på!

Henrik Ahlstrand

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Arbetstidsdirektivet på plats i ett oroligt Räddningssverige

Bara två dispenser meddelade från Arbetstidsnämnden

Den 1 februari trädde det omdiskuterade EU-direktivet rörande dygnsvila i kraft, något som påverkar inte minst räddningstjänsten. I ett uttalande den 11 januari krävde Kommunals avtalssekreterare Johan Ingelskog och förbundsordförande Malin Ragnegård att införandet av de nya reglerna skulle skjutas fram, tills ett nytt kollektivavtal finns på plats. SKR och Sobona sade nej.

Kommunal hänvisar bland annat till det allmänna säkerhetsläget och höga krav på räddningstjänsten. Kravet fick inget gehör hos SKR och Sobona.

– Kommunals hållning är tydlig: vår uppgift är att säkerställa skyddet för individen under och efter arbetspasset, skriver Malin Ragnegård på Kommunals hemsida. Vår uppfattning är att pass på upp till 24 timmar endast bör vara möjligt i det fall då det finns möjlighet till vila och återhämtning under passet, och i direkt anslutning till avslutat arbetspass, vilket det i regel gör på både bilaga R och J.

Nuvarande kollektivavtal löper ut den 31 mars och förhandlingar pågår med SKR och Sobona. På sin hemsida skriver man att: ”Kommunal yrkar att arbetspass upp till 24h på bilaga R ska vara möjligt utan dispensförfarande. Kommunals uppfattning är att beslut om arbetstidens förläggning ska hanteras av fack och arbetsgivare och ske

så arbetsplatsnära som möjligt, och så även möjligheten till undantag från 11 timmars dygnsvila. En ny lösning måste också ta fasta på att kunna garantera ett tillräckligt skydd för individen, som lever upp till EU:s arbetstidsdirektiv.”

Dispenser med undantag

I början av mars har ett 80-tal dispensansökningar kommit in till Centrala parterers arbetstidsnämnd. Bara tre räddningstjänster har fått svar på sina ansökningar, dessa presenteras löpande på Kommunals hemsida:

Nerikes Brandkår:

Arbetstidsnämnden beviljar Nerikes Brandkår dispens under tiden 1 februari 2024—31 januari 2025 för helg enligt dispensansökan och för den lagstadgade semesterperioden (juni-augusti).

Ansökan om dispens för torsdagar avslås. Arbete med omställning till de nya arbetstidsbestämmelserna förutsätts pågå.

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF):

Arbetstidsnämnden avslår SÄRF:s ansökan om dispens med undantag för semesterperioden (juni-augusti) under år 2024 för vilken dispens beviljas. Arbete med omställning till de nya arbetstidsbestämmelserna förutsätts pågå.

Finspångs kommun, räddningstjänst:

Nämnden beviljar Finspångs kommun dispens under tiden den 1 februari 2024—31 januari 2025.

Beslutet avser begränsad tid och förutsätter att arbete med omställning till de nya arbetstidsbestämmelserna fortgår.

Facebookgruppen ”Skydda räddningstjänstens arbetstider” gör en genomgång av EU-direktivets artiklar och de skrivningar man menar ger rätt till undantag från dygnsvilan i en kort film.

Glöm inte att tipsa redaktionen!

Stort eller smått. Personligt eller tekniskt.

camillawestemar@hotmail.com

Samverkan och innovation viktiga nycklar för utveckling

"Effektiv hantering av trafikolyckor ur ett helhetsperspektiv". Det var rubriken på WIN Guards digitala möte den 8 februari, med drygt 150 deltagare från hela Sverige. Bland föreläsarna fanns bland andra Anders Olofsson, operativ chef vid räddningstjänsten i Kristianstad, för att delge sina reflektioner efter snökaoset som stoppade allt trafik på E22.

Inledde gjorde Utkikens PO Malmqvist med några omvärldsspaningar på temat trafikolyckor. PO konstaterar att Teslas programvara till självkörande bilar inte klarar av ytterlighetssituationer som när de plötsligt stannar vid en incident och därmed blockerar för utryckningsfordon. Eller när en person blir påkörd och fastnar under bilen som då reagerar med att köra åt sidan – med personen fortfarande under bilen.

– Vi kan konstatera att bilar inte tän-

ker som människor, säger PO Malmqvist.

Christian Carlsson från Nationellt utvecklingscenter (NUC) lyfte vikten av metodutveckling och berättade om projektet som tittat närmare på alternativa metoder och utrustning för fordon på sidan.

Dagens moderator Patrik Josefsson från räddningstjänsten Väst är projektledare på WIN Guard. Han slår ett extra slag för WIN Guards idélåda som en väg till innovation inom räddningstjänsten.

– Idélådan är ett sätt att kanalisera samarbeten och idéer mellan innovatörer och räddningstjänst, idéer som sedan kan provas i projekt inom ramen för NUC, säger Patrik Josefsson.

Bil på sidan

Förra året genomfördes NUC-projektet *"Metodutveckling för räddningsarbete vid trafikolyckor"*. På MSB Revinge genom-

fördes tester i samarbete med ett antal räddningstjänster, för att titta närmare på alternativa metoder av vända tillbaka bilar på sidan. Ett antal metoder kombinerades med olika typer av utrustning för att underlätta och påskynda uttag av skadade. Två moment testades: Lyft till balanspunkt samt mottagande efter balanspunkt.

Efter testerna diskuterades för- och nackdelar med respektive arbetssätt med resultatet av alla metoder fungerade effektivt och att en vinst för motstånd minskade risken för klämskador. Hela rapporten från testerna finns på NUC:s hemsida.

Anders Röstin från Lysekilen berättade att företagets lyftkuddar var en del av utrustningen som användes vid testerna. Resultaten av samarbetet med räddningstjänsten och NUC gav företaget en bra bild av vilka utvecklingsområden som finns.

Debattera med dina kollegor!

Skicka din text till camillawestemar@hotmail.com, senast den 13/5 om du vill komma med i nummer 2/2024

Forts: "Samverkan och..."

– Vi har bland annat fått verifierat hållbarheten hos kuddarna vid fall från balanspunkt. Vi kommer att se över och uppdatera bruksanvisningarna för nedtagning och ta fram en ny manöverenhet som kan styra både hög- och lågtryckskudde, berättar Anders Röstin.

Dessutom kommer Lysekilen att ta fram kompletterande utrustning för bil på sidan, bland annat en slang för att kunna tömma kudden på längre avstånd samt en ny, mindre kilkudde.

Ergonomi och batteriverktyg

Skyskol är leverantör av bland annat räddningsutrustning och vd Lars Lundmark lyfte frågan om ergonomi och batteridrivna klippverktyg – en aktuell fråga för många som funderar på om de tyngre batteriverktygen är ett alternativ.

– Räddningstjänsten behöver bättre funktioner och lättare verktyg men kommer inte bli lättare än de redan är, konstaterar Lars Lundmark som istället vänt sig till filmindustrin för att se hur de löste ergonomiproblemen med tung kamerautrustning: Kan ett yttre skelett, hämtat direkt från verkstadsindustrin, fungera för att lättare kunna arbeta med klippverktyg?

– Vi vill gärna att räddningstjänster testat den här på övning. Kan den användas rakt av eller med lättare anpassningar för räddningstjänsten? Sedan kan vi testa den skarpt och göra eventuella modifieringar.

Kaoset på E22

Onsdagen den 3 januari blev det mer än tydligt att snö och blåst inte hör ihop. På några timmar blåste E22 mellan Hörby och Kristianstad igen, samtidigt som Malmö inte fått en snöflinga. Anders Olofsson är operativ chef på räddningstjänsten i Kristianstad och reflekterade ur räddningstjänstens synvinkel över händelsen som fler både nationell och internationell nyhet. Som mest stod ett tusental fordon fast i snön och först efter 38 timmar kunde det sista fordo-

Foto: Shutterstock

net bogseras bort från det södergående körfältet.

Anders Olofsson presenterar en tidsaxel ur räddningstjänstens perspektiv.

– På onsdagsförmiddagen följer vi utvecklingen i media där det rapporteras om stopp söder om Ekerödsrasten men inget larm kommer in till räddningstjänsten. Klockan 15.50 får vi ett larm om ambulansassistans vid Linderöd dit vi kör med lastväxlare och bandvagn för att bistå en ambulans, berättar Anders Olofsson.

Flera utredningar pågår

Det ska bli en lång natt. Först vid 22-tiden klarnar bilden för räddningstjänsten efter att man bland annat fått bilder från en bro där det blir tydligt att det inte kan ses något slut på kön.

– Nu formulerar vi målet för insatsen och diskuterar hur vi ska lösa upp kön på bästa sätt: Vi tar fram en plan för att montera ner räckan och på så sätt få fyra, fem öppningar till norrgående körfält. Så får vi iväg uppskattningsvis 200 bilar, några lastbilar och en plogbil.

Samtidigt har styrkan från Tollarp fått loss ett 20-tal bilar från en sidoväg med hjälp av lantbrukare i närheten.

Det är bara ett nedslag i Anders Olofssons reflektioner kring en lång tidsaxel. Först på torsdagsförmiddagens samverkansmöte står det klart att det sista stoppet är löst och att det enbart återstår enstaka fordon.

Flera utredningar pågår om händelsen.

Camilla Westemar

**Brandman Lena Wilderäng
mötte kollegor vid fronten
i Ukraina**

**”Jag kan inte
bara sitta
här och rulla
tummarna”**

Fågelvägen är det ungefär lika långt till Charkiv i Ukraina som Sverige är långt - 160 mil. Men beroende på riktning är det två vitt skilda verkligheter. Brandmannen, författaren, äventyraren och IT-experten Lena Wilderäng valde att se kriget i vitögat.

Vi möts på ett café i Malmö. Långt från den verklighet som Lena nyligen kommit hem från. Under armen har hon en kursbok om taktisk medicin – talande för den person som sitter mitt emot mig.

– Det finns alltid något nytt att lära sig och det här är ju kunskap jag har med mig både i jobbet och i mitt volontärsarbete i Ukraina, säger Lena Wilderäng.

Avsagt medborgarskap

Vi backar bandet till 1983. Lena föddes strax utanför Moskva i dåvarande Sovjetunionen. Som 13-åring kom hon till Sverige med sina föräldrar som båda var forskare och Göteborg blev hemma istället för det som nu var Ryssland. Flera av barndomens somrar har hon tillbringat i Ukraina.

Efter att ha haft dubbelt medborgarskap lyckades hon bli av med det ryska – ett sätt att ta avstånd från Ryssland och vad landet utvecklats till att stå för.

Lenas cv är långt och mångfacetterat: vd för ett IT-företag, professionell äventyrare och vildmarksguide med bland annat seglatser till Arktis och bergsbestigning i Afrika. Lägg till det föreläsare och författare – bland annat.

– Jag lever farligt ibland inser jag, det är en del av min personlighet, säger Lena med ett leende.

"Vem vill inte vara brandman?"

2019 tog hon emot sitt första larm som deltidsbrandman i Sätilla i Marks kommun och i somras hade hon ett vikarieerat på heltidsstationen i Kungälv.

– Vem vill inte vara brandman, svarar Lena på frågan om varför hon valde att kombinera ett IT-jobb med brandman-närket.

– Som brandman får jag göra allt jag önskar: jobba fysiskt, möta människor och lära mig nya saker. Och inte minst hjälpa de som behöver det.

Så kom dagen som förändrade allt.

Ras och röjning är en alltför vanligt förekommande arbetsuppgift för den lokala räddningstjänsten. Till höger i bild ses Tommy Källgren, pensionerad brandmästare från Sandviken.

Foto: adrenalena.se

Den 24 februari 2022 – dagen som de flesta av oss vet exakt vad de gjorde när nyheten kom – inledde Ryssland sin fullskaliga invasion av Ukraina.

– Jag kände direkt att jag måste göra något. Jag kan inte bara sitta här i trygga Sverige och rulla tummarna, säger Lena.

Och från ord till handling är steget inte långt för Lena Wilderäng. Genom maken Lars Wilderängs blogg Cornucopia? startade hon en insamling och kunde köpa in den första ambulansen till Ukraina, tack vare kontakter.

Fodon högst på listan

– Allt gick så fort. Först tänkte jag bara koordinera men sedan började jag köra

ner fordonen själv.

Sedan dess har det blivit ett 15-tal resor till Ukraina, med brandbilar, ambulanser, drönare, personbilar och utrustning. Lena poängterar att det är viktigt att samla in och lämna saker som verkligen efterfrågas.

– Att skänka saker får inte bli ett sätt att bli av med saker som vi inte vill ha. Fråga vad som behövs och följ upp för att se att saker hamnar där det är tänkt, råder Lena.

Två år in i kriget är det fordon som står högst på listan. Inte bara ambulanser utan även personbilar som kan användas vid fronten.

→
Forts: "Jag kan inte bara..."

"Vad kan jag göra för att hjälpa Ukraina?" Mycket, menar Lena Wilderäng som snart hoppas kunna göra en ny resa till Ukraina. Men det är viktigt att det är hjälp som verkligen behövs och att följa upp för att se att hjälpen kommer rätt. Därför är lokala kontakter viktiga.

Foto: adrenalena.se

I höstas fick Lena se krigets fasor på nära håll. Bara någon kilometer från fronten i östra Ukraina arbetade Lena volontärt som brandman, så långt från vardagen på deltidstationen i Sätilla som det går att komma. Brandstationen i Charkiv har gått från släckningsarbete dygnet runt, till vad som är det närmaste en vardag det går att komma i ett krigsdrabbat land.

Från sängen till fronten

– Mycket är som hemma faktiskt. Men så klart med helt andra prioriteringar. Utanför stationen i Kupiansk finns en stor krater som en ständig påminnelse om livsfaran. Blåljuspersonal blir beskjutna eller bombade hela tiden och brandstationer är prioriterade mål. Det är ett krigsbrott men angriparen respek-

terar inte folkrätten.

– Varför är inte jag i Ukraina och räddar liv nu, frågar jag mig själv ibland. Men just nu känner jag att jag gör mest nytta på hemmaplan. Om jag arbetar med opinionsbildning här hemma, så kanske jag kan inspirera fem nya personer att hjälpa till. Jag kan inte skicka stridsvagnar och vapen i mängder men jag kan se till att de får tourniquet och fordon som de vill ha.

– Den 24 februari 2022 tog jag mig från sängen till fronten – bildligt talat. Två år senare ser ingen ett slut på kriget. Det är en kamp som drar ur på tiden och en tillvaro bortom all ondska. Ukraina kommer att segra men behöver mycket mer stöd från väst. Jag hoppas snart kunna resa tillbaka och hjälpa till mer.

”

utanför brandstationen i Kupiansk finns en krater som en ständig påminnelse om livsfaran.

Lena Wilderäng

→
Forts: "Jag kan inte bara..."

Ovan:
Snart ombord på färjan, på väg med
ännu en hjälpsändning. Snart hop-
pas Lena kunna göra ännu en resa till
Ukraina.

Till vänster:
Varning för minor. Ryska styrkor kan
lämna mineringar och oexploderad am-
munition efter sig.

Foto: adrenalena.se

→
Forts: "Jag kan inte bara..."

Ett bostadshus och café i centrala Charkiv träffades av en rysk bomb, med ett hastigt brandförlopp som följd.

- Det är ett krigsbrott att bomba civila men det har Ryssland gjort i årtal, säger Lena Wilderäng.

Foto: adrenalena.se

Spåren av krig syns överallt, här i centrala Charkiv. Tre gånger har ryska trupper varit inne i staden och lika många gånger har de tryckts tillbaka, berättar Lena Wilderäng.

Foto: adrenalena.se

→
Forts: "Jag kan inte bara..."

Ovan:
Samling efter utfört uppdrag, i en vardag långt från den svenska.

Till vänster:
Ukrainska räddningstjänstens märke får sällskap av en viktig påminnelse: att minor är en stor del av verkligheten.

Foto: adrenalena.se

Forts: "Jag kan inte bara..."

”

Det är en kamp
som drar ut på
tiden och en
tillvaro bortom
all ondska.

Lena Wilderäng.

Foto: EmmaTüll

Så kallade
Butterfly-minor
finns fjärrutlagda
i stora områden i
Ukraina. Behovet
av ammunitions-
röjare är enormt
och precis som
i Sverige är det
räddningstjänsten
som ansvarar för
att ammunitions-
röja civilt i krig.

Foto:
adrenalena.se

Ny bok av skildrar inre och yttre resa

På tvåårsdagen av invasionen släppte Lena Wilderäng sin nya bok *Solroseffekten* – att hjälpa krigets Ukraina. Det är en berättelse om en inre och yttre resa, om drivet och viljan att hjälpa. Men också en berättelse om kriget och nära möten människorna som befinner sig mitt i det.

Solrosen är Ukrainas nationalblomma och har blivit en viktig symbol för lojalitet med det krigsdrabbade landet.

I korthet

Rekord för pod om PDV

Markus Wallén och Johan Szymanskis fortsätter att sprida kunskap i podden RiB Podcast.

Avsnittet med poliskommissarien och regionala insatsledaren Tomas Koppelman Hellgren på temat pågående dödligt våld hade rekordmånga lyssnare.

Uppskattat var också avsnittet med räddningstjänstprofilen Göran Svensson, där han delade med sig av minnen och erfarenheter från 49 år i räddningstjänsten. Extramaterialet räckte dessutom till ett bonusavsnitt.

RiB Podcast finns där poddar finns. Inspelning av nya avsnitt pågår som bäst.

Brandbefälsmötet

blir digitalt

Den 3-4 april är det dags för Brandbefälsmötet, arrangerat av Informationsbolaget och Räddningstjänsten Skåne Nordväst. Efter signaler från deltagare har man beslutat att årets konferens blir digital istället för på plats i Helsingborg. Konferensen delas upp i två förmiddagspass och det går att delta både live och i efterhand.

Dag 1 har rubriken **"Inträffade händelser och Teknik"** och dag 2 **"Civil beredskap och arbetstidsdirektivet"**.

Läs mer om program och anmälan på brandbefalsmotet.se.

Gratis webinarium om informationssäkerhet

Den 26 mars bjuder MSB in till ett kostnadsfritt webinarium och om informations- och cybersäkerhet. Åhörarna får råd om hur de kan samarbeta i de här frågorna, vilket gratis stöd som finns att tillgå och praktiska exempel. Föreläser gör Johan Utter, informationsspecialist på MSB

samt Andrew Tutt-Wixner, arkivarie, informations-säkerhetssamordnare och dataskyddsombud på Leksands kommun.
Anmälan via msb.se

Umeå fick två brandstationer förstörda inom två månader

I december förra året brann brandstationen i Holmsund söder om Umeå ner. Två månader senare rasade taket i vagnhallen in på heltidsstationen i Umeå. I dagarna har de oskadda delarna av stationen i Umeå åter tagits i bruk, men Holmsund får vänta på ny brandstation.

Det är svårt att föreställa sig vilka tankar som gick genom huvudet på de brandmän som tog emot larmet i Holmsund - med den egna stationen som larmadress. Larmet kom natten mot torsdagen den 21 december och väl framme kunde brandmännen konstatera att stationen var övertänd. Det inte gick att göra annat än att invänta kollegor från andra stationer.

– Vi fick inte ut ens en endaste ficklampa, berättar verksamhetsstrateg Christer Björkman.

Full beredskap igen

Redan på torsdagseftermiddagen hade Holmsund full beredskap igen. Tre inlånade fordon och personlig utrustning till styrkan fanns då på plats i tillfälliga lokaler.

Ingen del av stationen gick att rädda, så nu väntar plan- och byggarbete för att bygga upp en ny station på samma plats.

Den 21 februari hördes ett oroväckande, knakande ljud från taket i vagnhallen i Umeå och man såg sprickbildning i konstruktionen.

– Vi insåg snabbt att det var allvarligt och tillkallade personal från fastighet. På en timme hade vi fått ut fordon och utrustning för att klara att upprätthålla beredskapen. Sedan rasade taket in. Det var en prekär situation där vi fick fråga oss hur länge vi skulle våga gå in, säger Christer Björkman.

Den 29 februari var de oskadda delarna av stationen kontrollerade och

På heltidsstationen i Umeå rasade taket in över vagnhallen i februari. Två månader tidigare brann stationen i Holmsund ner till grunden.

Foto:
Umeåregionens
brandförsvär

redo att ta i bruk igen, bland annat kontorslokaler och logement. Rivningsarbetet påbörjas i början av mars, samtidigt som planeringsarbetet för återuppbyggnaden inleds. I väntan på nya lokaler huserar heltidsstyrkan i tillfälliga, närliggande lokaler.

– En del fordon står ute men vi har också tillgång till lokaler i området. För-

råd och verkstadslokaler har klarat sig och de kan vi använda. Visst är det lite krångligare att ha 150 meter till fordonen istället för att ha dem i vagnhallen, men det fungerar bra, säger Christer Björkman.

Camilla Westemar

Frivilliga larmas ut till bränder i räddningstjänsten Väst

En liten brand kan hindras från att bli stor, bara någon gör en första insats tidigt. 90 sekunders anspänning till trots så kan ingen räddningstjänst vara på plats inom ett par minuter. Istället kan allmänhetens tidiga insats göra stor skillnad.

Det möjliggörs nu i räddningstjänsten Väst genom projektet med appen Delta som larmar frivilliga till bränder.

Alla som är över 18 år och laddar ner appen Delta från Hearrunner*, kan registrera sig som frivillig. Inledningsvis går larmet ut till 30 av de registrerade personerna som befinner sig inom en mils radie från händelsen. Det antalet baseras på evidens från sms-livräddarna, där man sett att det då kommer ett rimligt antal frivilliga till olycksplatsen.

En medmänniska på plats

Larmen kan röra brand i byggnad, med undantag för till exempel industrier, parkeringshus och publika lokaler. Frivilliga

kan också larmas till brand i fordon och i terräng, beroende på förutsättningar.

Delta-appens användare kommer inte

att anställas, utbildas eller förses med någon utrustning utan är just frivilliga och ett komplement till organiserade resurser som CIP. Den som har möjlighet tar med sig en handbrandsläckare, annars kan det handla om att använda när-

maste trädgårdsslang eller en brandfilt, utan att riskera sin egen säkerhet.

Eller att helt enkelt vara en medmänniska som ger stöd i en svår situation. Precis som en granne eller förbipasserande skulle ha gjort. När räddningstjänsten kommer fram, lämnar de frivilliga olycksplatsen.

Stort engagemang

Den 1 mars – knappt tre månader efter att räddningstjänsten Väst lanserade Delta – hade 560 personer registrerat sig i appen.

– Intresset har varit jättestort från allmänheten, folk vill verkligen hjälpa till, säger Jenny Gardtman på räddningstjänsten Väst. Hur snabbt vi än är framme på olycksplatsen så kan en insats från allmänheten de första minuterna göra stor skillnad.

Läs mer om appen Delta på hearrunner.com/delta

Hearrunner har också utvecklat systemet Sms-livräddare.

Camilla Westemar

De frivilliga som larmas till bränder har inte materiel eller utbildning utan ska agera som de skulle gjort som förbipasserande medmänniska. Till exempel med hjälp av en handbrandsläckare.

Foto: iStock/
Liudmila Chernetska

Nationellt utvecklingscenter presenterar nytt projekt

Körsimulatorer som verktyg kräver eftertanke och planering

Utryckningskörning innebär risker, både för räddningstjänstens personal och medtrafikanter. Men att öva körning med tunga fordon, kanske under stress och med en ibland oförutsägbar trafikmiljö, är svårt. Kan körsimulatorer vara ett pedagogiskt verktyg som kan fungera som ett övningskomplement till verklig körning? Det har Nationellt utvecklingscenter och räddningstjänsten Storgöteborg undersökt i ett gemensamt projekt.

Projektet har sin upprinnelse i ett större EU-projekt där räddningstjänsten Storgöteborg varit medfinansiärer*. Tack vare sin medverkan fick NUC och räddningstjänsten Storgöteborg chansen att genomföra ett eget projekt med körsimulatorer från Skillster.

– Vi ville sätta fingret på användarperspektivet och bidra med kunskap och reflektion, säger projektledare Agnes Broholm, utbildningsledare vid räddningstjänsten Storgöteborg.

På fyra heltidsstationer

Räddningstjänsten fick fyra simulatorer att använda under några månader. Si-

mulatorverktyget, som är av skrivbordsvariant och kommer från Skillster, placerades på fyra heltidsstationer. Med tre skärmar, ratt och pedaler erbjöds 100 brandmän att genomföra fyra utvalda kurser på arbetstid och därefter svara på en enkät.

Kurserna innehöll bland annat moment som slalomkörning, parkering i vagnhall samt tätortskörning med händelser.

63 brandmän använde simulatören och 43 av dessa besvarade enkäten. Av deltagarna var 35 personer mellan 30 och 50 år.

Forts: Körsimulatorer som...

14 stycken hade varit förare i över tio år medan tio av dem inte ännu hade någon utryckningsförarutbildning och därmed inte åker som chaufförer.

En liten andel – fyra procent – hade stor ovana vid spel och datorer.

En aspekt som dyker upp i samband med övning i simulatormiljö, är risken för åksjuka. En majoritet av de svarande upplevde ingen åksjuka alls. Sju personer uppgav en övergående åksjuka medan fem personer angav att åksjukan inte gick över.

Mjuk- och hårdvara avgör

Resultaten från enkäten och frisvaren visar att simulatorverktyg som ett alternativt pedagogiskt verktyg har både för- och nackdelar. Resultat från en sådan här studie samlar ofiltrerat användarnas upplevelser och behöver analyseras innan de kan få en direkt applicering.

– I det här projektet drog vi till exempel slutsatser om att det spelar stor roll för användaren hur simulatorträningen presenteras, något vi ser att vi behöver bli bättre på, säger Agnes Broholm.

Bland frisvaren finns citat som *"Bra för nya men inte för vana"* och *"Bra om man i simulatorn skulle kunna köra på eget distrikt"*. 40 procent av de tillfrågade tycker att de lärde sig något av grundpaketets övningspalett.

Delade uppfattningar

En majoritet av deltagarna tycker att mjuk- och hårdvaran är avgörande för om verktyget ska ge relevant övning, till exempel realistisk ratt och pedaler och att miljön man kör i är realistisk och har medtrafikanter och miljö som betar sig som i verkligheten.

Efter genomfört projekt är uppfattningen om simulatorträning delad. En liten majoritet tror att det är ett bra verktyg för räddningstjänsten Storgöteborg, men att det generellt behövs bättre hård- och mjukvara för att ge relevant träning.

Det mest relevanta att öva upplevs bland annat vara utryckningskörning

Brandmän från fyra heltidsstationer fick möjlighet att testa körsimulator som övningsverktyg i ett projekt inom ramen för NUC. En efterföljande enkät gav användarperspektivet på ett pedagogiskt verktyg som redan används av många räddningstjänster.

Foto: Räddningstjänsten

och riskmedvetenhet. Minst relevanta moment är manövrering och enstaka moment.

Ett inköp som kräver eftertanke

Utifrån resultaten i det här projektet ska räddningstjänsten Storgöteborg nu se över hur den egna organisationen med sina förutsättningar kan nyttja simulatorverktyget, något som kan se väldigt olika ut beroende på räddningstjänst, menar Agnes Broholm.

– Ur mitt eget perspektiv så har körsimulatorer definitivt en roll att fylla i räddningstjänsten. Det är svårt att få till mängdträning när det kommer till körning och det går inte att få till realistiska övningar med vissa situationer

eftersom man då måste bryta mot till exempel hastighetsgränser, säger Agnes Broholm.

– Men det får inte stanna vid ett inköp som sedan ingen egentligen vet tanken med. Så mitt råd – och syftet med vårt projekt – är att räddningstjänster som funderar på att satsa på körsimulatorer först har en konkret plan: Vad vill vi ha ut av träningen? Hur ska lärandet ske så att vi får med oss kunskapen ut i den riktiga brandbilen? Och vilken typ av mjuk- och hårdvara behöver vi för att uppnå vårt syfte?

Påverka utvecklingen

Idag är marknaden för körsimulatorer relativt liten. De enklaste varianterna kommer självfallet med en mindre pris-

Forts: Körsimulatorer som...

lapp och består av skärmar, ratt, växelspak och pedaler och kan enkelt byggas upp i kontorsmiljö och flyttas mellan brandstationerna. De mer avancerade simulatorerna har också förarsäten med en bas som kan röra sig.

– Vi behöver våga testa oss fram för att hitta ett verktyg som verkligen hjälper oss framåt och kontinuerligt utvärdera det. Den begränsade marknaden ger oss också möjligheter att vara med och påverka utveckling, säger Agnes Broholm.

Camilla Westemar

*Europeiska socialfondens projekt SUAB – Simulerad Utryckningsförarutbildning Av Blåljuspersonal, ägt av ambulanssjukvården Skaraborgssjukhus

Det får inte stanna vid ett inköp som sedan ingen vet tanken med. Räddningstjänsterna behöver en konkret plan.

Agnes Broholm, projektledare NUC

Fler projekt klara och på gång i NUC

Inom ramen för Nationellt utvecklingscenter (NUC) pågår just nu flera projekt, två stycken är i slutfasen och ett ligger i startgroparna.

Projektet HeatSim avslutades våren 2023 och undersökte om elektriska slingor i ett värmeunderställ kan skapa realistisk värmebelastning hos de övade, i enlighet med AFS-kraven.

– Vi fick en bekräftelse på att det här är något att arbeta vidare med. Nu pågår arbetet med en fortsättning på projektet, för att ytterligare bekräfta våra resultat och se hur vi kan nå fram till en prototyp att testa.

– Vi är definitivt något på spåret men behöver se hur vi kan omsätta våra resultat i praktiken, säger utbildningsledare och projektledare för HeatSim, Agnes Broholm.

På hemsidan finns slutrapport och på Youtube presenteras projektet i en kortare film.

NUC-projekt som kommer avslutas och slutrapporteras under våren är:

Varje droppe räknas

Goda exempel på hur räddningstjänsten idag utvecklat arbetsmetoder och taktiska förhållningssätt för effektiv brandsläckning som tar hänsyn till miljön.

UAS som taktiskt stöd vid insatser med tryckkärl

Praktiska tester har genomförts för riskbedömningar, val av arbetsmetod och hur drönare kan användas som stöd för skyttarna vid beskjutning av acetylenflaskor.

Metodutveckling för räddningsarbete vid trafikolyckor

Testresultat och utvärdering av alternativa arbetsmetoder för personbil som ligger på sidan

NUC har tillsammans med ett antal räddningstjänster testat och utvärderat arbetsmetoder i kombination med olika utrustningsalternativ för att på ett säkert och effektivt sätt vända tillbaka personbilar som ligger sidan. Rapporten kom i juni 2023 och finns att läsa på rsgbg.se (sök Nationellt utvecklingscenter)

Foto: Shutterstock

Tonvis med miljöfarlig PFAS insamlat och destruerat

416 ton miljö- och hälsofarligt brandsläckningsskum innehållande PFAS, från 111 räddningstjänster i landet - insamlat och destruerat. Det är facit av det projekt som bedrivits av MSB och Naturvårdsverket på uppdrag av regeringen.

Under projektets gång har skumvätska med PFAS inventerats, samlats in, provtagits och sedan destruerats för att det inte ska hamna i naturen och orsaka skador på miljö och inte minst dricksvatten. PFAS har använts vid framför allt insatser med olja, kemikalier och bensin och ämnet är den största enskilda källan till PFAS i miljön och bara några liter brandsläckningsskum med PFAS kan förorena en mindre ords dricksvatten.

– All skumvätska med PFAS som de 111 räddningstjänsterna lämnat in har

vi tagit emot och destruerat. I och med det minskar den framtida risken för att skumvätska med PFAS kommer ut i vår miljö. Detta är ett sätt att förebygga och minska risken för nya PFAS-förorenade områden, säger Marcus Wilhelmsson, enhetschef för enheten för brand och räddning på MSB, i ett pressmeddelande.

Sverige en föregångare

Att samla in och destruera skumvätska med PFAS är – förutom den självklara miljövinsten – också en ekonomisk vinst: Att sanera ett förorenat område kan kosta hundratusentals kronor medan kostnaden för projektet stannar på omkring 12,3 miljoner, enligt Naturvårdsverket.

I ett pressmeddelande skriver MSB också att man tillsammans med landets räddningstjänster ökat kunskapen om

PFAS och dess miljöpåverkan. Projektet har fått spridning i Europa och Sverige ses som en föregångare i arbetet med att hitta mindre skadliga alternativ till brandsläckningsskum med PFAS.

En forskare från Lunds universitet undersöker vilka skumvätskor med olika PFAS-tillsatser som använts i Sverige under drygt 50 år - från 1960-talet och fram till 2020-talet. Resultatet av analyserna kommer att publiceras på MSB:s samt Lunds universitets webbplatser under 2024.

(Källa: MSB)

Brandmän i Simlångsdalen prisas för arbetet med sociala medier

Rekryteringsfilm, aprilskämt och samhällsinformation – allt i en väl avvägd blandning. Så kan Simlångsdalens Facebooksida sammanfattas i några ord, och i februari fick brandmännen bakom inläggen pris av Halmstad kommuns kommunikationsavdelning.

Niklas Leihed och Niclas Eliasson skapade Simlångsdalens Facebooksida när räddningstjänsten Halmstad skulle bli synligare i sociala medier och hjälpte också andra av kommunens brandstationer att komma igång med arbetet.

– Sociala medier är en viktig kanal för oss för att vi ska nå ut med vårt arbete och uppdrag, säger Niklas Leihed. Vi ska vara transparenta med vad vi kan och gör i vardagen och använda Facebook för att nå invånarna i Simlångsdalen med viktig information.

Humor och allvar

Den humoristiska ådran släpps fri i gruppen ibland. Som när den avgående brandchefen fick en röd-gul ”räddningsrullator” med blåljus och handbrandsläckare i avgångspresent. Eller när lagret av blåljusvätska höll på att ta slut, lagom till den 1 april. Men det finns också korta inblickar i brandmännens vardag, med allt från fys till materiellvård, och inte minst en proffsig rekryteringsfilm som visar deltidsbrandmannens vardag i Simlångsdalen.

Möjligheten att nå ut till framtida kollegor har blivit bättre och det märks och i antalet ansökningar.

Niklas Leihed och Niclas Eliasson blev både förvånade och glada när de fick pris av Halmstad kommuns kommunikationsavdelning för sitt arbete med Simlångsdalens Facebooksida

Foto: Halmstad kommun.

– Vi har betydligt fler sökande till lediga tjänster nu och ett riktigt bra urval, konstaterar Niklas Leihed.

Övontad uppmärksamhet

Att de skulle prisas för sitt arbete kom som en överraskning.

– Det var jätteoväntat men såklart roligt att vi uppmärksammas för det vi gör, säger Niklas Leihed och berättar om arbetet framåt:

– Vi fortsätter på samma linje, att blanda information och humor för att nå ut. En stor eloge till alla våra kollegor som ställer upp ideellt på alla våra idéer.

Nyfiken på den uppmärksammade Facebookgruppen?

Sök efter Räddningstjänsten Halmstad RIB-station Simlångsdalen och följ.

Utdrag ur motiveringen: *”Simlångsdalen vågar sticka ut och bjuda oss på både allvar och skrätt. På första april skämtade de om att blåljusvätskan var slut och när deras chef slutade skapa de en räddningsrullator som gav mycket uppmärksamhet.”*

Glöm inte att tipsa redaktionen!

Stort eller smått. Personligt eller tekniskt. Roligt eller allvarligt.

De sprang 28 mil från kust till kust för drabbade kollegor

Längs bitvis snötäckta vägar, men ivrigt påhejade av kollegor och allmänhet, sprang brandmännen Poya Rasooli och Mikael Strand de 28 milen mellan Kalmar och Halmstad i mars förra året.

– Jag ville kombinera mitt intresse för långdistanslöpning med att göra en insats för kollegor, säger initiativtagaren Poya Rasooli som har arbetat som brandman i bland annat Kalmar och Göteborg.

Insatsen för kollegorna bestod i att samla in pengar till insamlingsstiftelsen Blåljus i samverkan, en stiftelse som stöttar blåljuspersonal vid till exempel allvarliga skador och dödsfall.

– Jag läste om stiftelsen och deras viktiga arbete för några år sedan och kom i kontakt med Pär Johansson som är en av dem som driver stiftelsen. Jag kände att jag ville göra något för mina kollegor och frågade dem hur jag kunde bidra till deras arbete.

Ett sätt att ge tillbaka

Det blev några lopp i stiftelsens namn, innan Poya Rasooli fick idén om en större satsning.

– Jag är långdistanslöpare och har sprungit flera maraton och ultralopp. Då kom jag på idén att springa från kust till kust, från Kalmar till Halmstad. Ett sätt att ge tillbaka till yrket och blåljuskollegorna.

I ett inlägg på Facebook efterlyste sedan Poya Rasooli en löpkamrat och fick napp hos Mikael Strand, brandman i Göteborg.

– Vi lärde känna varandra på telefon egentligen, där vi fixade all planering.

Responsen längs de 28 milen var positiv och Poya Rasooli och Mikael Strand

Brandmännen Poya Rasooli och Mikael Strand sprang från Kalmar till Halmstad till förmån för insamlingsstiftelsen Blåljus i samverkan.

kunde se insamlingspotten stadigt växa.

– Det var helt fantastiskt! Folk stannade oss längs vägen och hejade fram oss. Vi hade kontaktat en del brandstationer med frågan om vi fick övernatta och fick ett otroligt mottagande. Det var väldigt fint och har verkligen berört oss.

Första dagen sprang duon 37 kilometer och därefter blev det ungefär ett maraton per dag. Framme i Halmstad

stod insamlingsresultatet på cirka 11 000 kronor och den totala löpsträckan på Runkeeper stod på 280 kilometer.

– Jag är glad att jag sprang med Mikael. Han bidrog med mogenhet, goda råd och var väldigt bra på den mentala biten, avslutar Poya Rasooli.

Camilla Westemar

Sjukvård - Ja tack!

... Men när?

TYVÄRR HAR VÅRDKÖERNA VUXIT och är nu ganska långa för många diagnoser. Som tur är fungerar akutvården mycket bra, men är det inte en akut åkomma, ja då kan du få vänta!

Hur länge kan du vänta?

Beroende på var du söker vård kan väntetiderna variera. Gå in på www.vantetider.se och se hur det ser ut där du bor (ofta står det 13 veckor, eller längre).

Med en privat sjukvårdsförsäkring kommer du till läkare inom 3 arbetsdagar, och behöver du operation sker den inom 21 dagar (om hälsotillståndet och din almanacka medger det).

Ofta är det ett samband mellan snabb vård och hur lång sjukskrivningstiden blir. Att även lidandet förkortas då du slipper att vänta på vård är en bonus!

Pris

Sjukvårdsförsäkring kostar från 299 kr/mån. Du kan också medförsäkra partner och barn!

Ansökan och mer information

Gå in på www.brandmannenskamratforening.se och ta del av informationen. När du bestämt dig, fyll i ansökan och skicka den till Söderberg & Partners.

Har du frågor?

Kontakta Söderberg & Partners, Jönköping
gruppforsakring@soderbergpartners.se • 036-580 15 80

Ett sportår till ända - ett nytt börjar

Brandmannasporten summerar ännu ett år fyllt av tävlingar. Hela verksamhetsberättelsen finns att läsa på brandsm.se.

Ännu ett verksamhetsår har gått och vi lägger 2023 bakom oss. Som vanligt har det varit ett intensivt idrottsår och vi har genomfört brand-SM tävlingar i 17 olika discipliner.

Jag sammanfattar årets idrottsverksamhet med att under 2023 tappar vi i vissa individuella idrottsgrenar och samtidigt kommer det till några nya grenar som kanske blir framtidens brandkårsidrott.

Målet med vår verksamhet är att det skall finnas Glädje, Gemenskap och väl arrangerade tävlingar. Och för att vi skall nå dit är det viktigt att alla hjälps åt att sprida denna tradition till både nya och gamla medlemmar.

Jag och övriga styrelsen vill säga ett stort TACK till samtliga medlemmar och sponsorer för ett sportsligt och väl genomfört idrottsår 2023. Önskar nu med dessa ord alla ett GOTT NYTT idrottsår och hoppas vi får ett bra 2024 i Glädje, Tävlings och Gemenskapens anda.

Lennart Larsson
Förbundsordförande

Alla arrangörer och tävlingsdatum är inte spikade för 2024 än. Kan din räddningstjänst/idrottsförening ställa upp som arrangör? Kontakta styrelsen så berättar de mer och stöttar så klart med planering. Kontaktuppgifter finns på hemsidan, brandsm.se

Det här är Svenska Brand & Räddningstjänstens Idrottsförbund

I samband med att Stadsbrandkåren arrangerade ett inofficiellt mästerskap på skidor i Gävle den 23 januari 1944, så väcktes där ett förslag till bildandet av ett idrottsförbund för brandsoldater. Det valdes en interimstyrelse som fick i uppdrag att lägga förslag till stadgar och verksamhet. Interimstyrelsen kallade till ett möte i Göteborg den 26 augusti 1944 tillsammans med inbjudan i orientering, som blev det första svenska brandmästerskapen. Vid bildandet anslöt sig 22 städer från Skellefteå i norr till Helsingborg i söder. Idag har förbundet 74 föreningar i sitt medlemsregister.

”

Det är viktigt att vi hjälps åt att sprida denna tradition till både gamla och nya medlemmar.

Lennart Larsson,
förbundsordförande SBRIF

Alltid resultat och senaste nytt på brandsm.se

Illustration: Shutterstock

Dags att planera träningen 2024

Tävlingskalender 2024

April:

- 10 Padel, Eskilstuna
- 14 Sista anmälningsdag fotboll

Maj:

- 18 Halvmaraton, Göteborg

Augusti:

- 10 MTB-maraton på Cykelvasan
- 27-28 Cykel - MTB och landsväg
- 31-1/9 X-Firegames, Malmö

September:

- 3-6 Nordiska brandmästerskapen, Helsingfors

Oktober:

- 3 Terränglöpning

Med reservation för ändringar. Håll dig uppdaterad på hemsidan, brandsm.se

World Firefighters Games

Den 7-14 september samlas brandmän från hela världen i danska Aalborg på norra Jylland. Arrangörerna väntar 3 000 brandmän med familjer och vänner till en fullspäckad tävlingsvecka.

Den som vill utmanas fysiskt kan tävla i bland annat fotboll, brottning, vattenpolo och orientering. Vill du ta det lite lugnare kan du anmäla dig schack, petanque (fransk version av boccia) och hästkokastning eller varför inte matlagning med hemliga ingredienser.

Bland de yrkesrelaterade grenarna finns brandbilskörning, där 18 ton dansk brandbil ska köras felfritt runt en hinderbana på max fem minuter.

Läs mer om arrangemanget, tävlingsgrenarna och om Aalborg på wfg2024.dk.

KAMRATFÖRENINGARNAS STYRELSE

Mellersta Sverige

TF Ordf.
Patrik Karlsson
0533/68 17 25
Säffle
V ordf.
Robert Karlsson
0586/636 00
Karlskoga
Kassör
Patrik Karlsson
0533/68 17 25
Säffle
Sekr.
Kent Springare
021/39 82 00
Västerås
Ledamot
Patrik Palmqvist
0142/854 00
Mjölby

Södra Norrland

Ordf.
Per Anders Ekvall
0650/380 11
Hudiksvall
V ordf.
Pelle Sjöbom
060/73 58 50
Sundsvall
Kassör
Anders Olsson
060/13 58 50
Sundsvall
Ledamot
Tomas Bergqvist
0650/380 11
Hudiksvall

Norra Norrland

Ordf.
Petter Fredriksson
0921/623 00
Boden
V ordf.
Andre Johansson
0921/623 00
Boden
Sekr.
Petter Ström
0970/81 86 55
Gällivare
Kassör
Jesper Fjellner
090/16 22 00
Umeå
Ledamot
Erik Nyberg
090/16 22 00
Umeå

Västra Sverige

Ordf.
Henrik Ahlstrand
010/173 63 63
Lidköping
V ordf.
Johan Larsson
0303/996 00
Kungälv
Kassör
Bengt Lundqvist
0515/858 00
Falköping
Ledamot
Per-Gunnar Murenus
0501/633 04
Mariestad

Brandkänga

9065/GA

SÅGSKYDD KLASS 3
LÄDERKÄNGA
GORE TEX MEMBRAN
SPIKTRAMP I KEVLAR
BRANDKLASSAD
ST 36-49

Brissmans
BRANDREDSKAP AB

TELEFON 035-17 17 90
www.brissmans.se

MEKANISKA PRÖVNINGSANSTALTEN

*Besiktning av brandlarms-,
sprinkler- och gassläckanläggningar*

Huvudkontor:
Jägerhorns väg 6
141 75 Kungens Kurva

Telefon:
08-410 102 30

STOCKHOLM NORRKÖPING ÖREBRO
MALMÖ LEKSAND